

УДК 71.3:378 (477)

*Алла Загородня, кандидат педагогічних наук,
професор кафедри професійної освіти та управління навчальним закладом
Міжрегіональної Академії управління персоналом, м. Київ*

МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ГАЛУЗІ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ

У статті розглянуто форми і методи професійної підготовки фахівців економічної галузі у вищих навчальних закладах України. Подано інформацію про організаційно-технологічний компонент забезпечення впорядкованості освітньої діяльності вищих навчальних закладів України. Визначено провідні напрями освітньої діяльності вищих навчальних закладів.

Ключові слова: форми, методи, майбутній фахівець, економічна галузь, професійна підготовка, освітня діяльність, вищий навчальний заклад.

Літ. 7.

*Алла Загородня, кандидат педагогических наук,
профессор кафедры профессионального образования и управления учебным заведением
Межрегиональной Академии управления персоналом, г. Киев*

МЕТОДИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКИ СПЕЦИАЛИСТОВ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ОТРАСЛИ В ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЯХ УКРАИНЫ

В статье рассмотрены формы и методы подготовки специалистов экономической отрасли в высших учебных заведениях Украины. Представлено информацию об организационно-технологическом компоненте обеспечения упорядоченности образовательной деятельности высших учебных заведений Украины. Определены ведущие направления образовательной деятельности высших учебных заведений.

Ключевые слова: формы, методы, будущий специалист, экономическая отрасль, профессиональная подготовка, образовательная деятельность, высшее учебное заведение.

*Alla Zahorodnya, Ph. D. (Pedagogy),
Professor of the Professional Education and School Management Department
Interregional Academy of Personnel Management, Kyiv*

THE METHODOICAL BASES OF PROFESSIONAL TRAINING OF SPECIALISTS OF ECONOMIC BRANCH IN HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS OF UKRAINE

The article deals with the forms and methods of training of specialists of economic branch in the higher educational institutions of Ukraine. The author presents an information about the organizational and technological components of provision of ordering of educational activities of higher educational institutions of Ukraine. Key areas of educational activities of higher education institutions are defined.

Keywords: forms, methods, a future specialist, an economic sector, a professional training, an educational activities, a higher education institution.

Постановка проблем. Модернізація сучасної вищої освіти в Україні спрямована на розробку й впровадження перспективних форм та методів ефективної професійної підготовки майбутніх фахівців економічної галузі у вищих навчальних закладах. Вагомою складовою професійної підготовки майбутніх фахівців економічного спрямування є правильно обрана методична основа, яка має забезпечувати формування сукупності інтегрованих знань, умінь, особистісних якостей та професійної компетентності.

Проблемою підбору форм і методів професійної

підготовки фахівців економічної галузі, опікуються ряд науковців, зокрема О. Андрусь, М. Артюшина, Л. Бондарєва, О. Бурій, Т. Вдовичин, А. Войнаровський, В. Душкевич, О. Кареніна, Г. Ковальчук, Н. Мачинська, К. Осадча, Т. Поясок, В. Рижиков, З. Рябова, О. Устинова, П. Шеремета та ін.

Метою статті є висвітлення методичної основи професійної підготовки фахівців економічної галузі у вищих навчальних закладах України.

Виклад основного матеріалу. На думку М. Артюшиної обов'язковим елементом професійної підготовки майбутніх фахівців економічної галузі, є відповідність обраних форм,

методів, дидактичних засобів цілям і змісту освітньої діяльності. Саме в контексті нашого дослідження зазначено, що організаційно-технологічний компонент має забезпечувати впорядкованість освітньої діяльності для досягання поставлених цілей (організація), а також бути відтворювальним, раціональним у наявних умовах, гарантовано сприяти реалізації поставлених навчальних цілей (технологія). Даний компонент полягає у виборі відповідних наявним умовам форм, методів та засобів навчання, а також їх систематизоване використання. Основним критерієм якості обраних методів, на думку дослідниці, має бути їх результативність (досягання поставлених цілей), однак додатково мають також враховуватись ефективність (максимальний результат при мінімумі витрат) та оптимальність (найкращий вибір за наявних умов) [2, 73]. Перевага у навчанні має надаватись самостійній роботі, творчій, пошуковій діяльності, проектній діяльності. У навчанні слід поєднувати індивідуальні та спільні форми навчальної діяльності, забезпечувати інтенсивне обговорення навчального матеріалу, його критичний аналіз. Особливо доцільним є використання методів інтерактивного, кооперативного навчання, колективної розумової діяльності, наукового пошуку. Необхідним є також використання сучасних інформаційних технологій навчання, дистанційної освіти.

Однією із ефективних форм професійної підготовки фахівців економічної галузі, як зазначає О. Кареліна, є дистанційне навчання. Це гуманістична особистісно-орієнтована форма навчання, основою якої є цілеспрямоване, мотивоване учіння та спілкування студентів з викладачем та між собою засобами сучасних інформаційних технологій. Визначальними чинниками диференціації форм навчання є такі: систематичне спілкування між учасниками освітнього процесу, віддаленість учасників [4, 14].

Підвищення якості підготовки фахівців визначаються добре продуманою системою управління, високою компетентністю викладачів, впровадженню у практику навчання нових інноваційних технологій та відповідним методичним забезпеченням. Новітні інформаційні технології є реальним ресурсом підвищення якості освітньої діяльності. Одними з найбільш відомих напрямків впровадження технологій дистанційного навчання є слайд-лекції, комп'ютерне тестування, електронні підручники, електронні навчально-методичні комплекси тощо.

Провідною формою підготовки фахівців економічної галузі О. Андрусь вважає модульне

навчання. Серед форм організації модульного навчання економічних дисциплін в університетах автор виокремлює традиційні форми організації навчання, але за умови їх активізації. Так, практичне заняття, як форма закріплення теоретичного матеріалу студентами та контролю сформованості їх економічних знань, умінь і навичок, набуває ефективності, якщо застосовувати навчальний тренінг – проєктований освітній процес набуття студентами пізнавального досвіду в тематичному модулі. Дослідниця вказує на те, що організаційно-методичне забезпечення розроблених навчальних тренінгів складають інтерактивні методи навчання як засоби пізнання майбутніми фахівцями економічних систем, закономірностей, суб'єктів, об'єктів, предметів професійних відносин, критеріїв та методів досліджень у їх професійній діяльності. До них віднесено: розв'язування диференційованих задач, проблемних ситуацій; проведення партнерських дискусій, ділових ігор; підготовку презентацій, навчальних проєктів; виконання тестових завдань [1, 11 – 12].

Провідним засобом та формою організації навчання майбутніх фахівців економічного профілю виступає навчальний тренінг. На думку Л. Бондаревої, саме така активна навчальна діяльність студентів спонукає виконання студентами, адаптованих тренінгових вправ під керівництвом викладача-тренера на основі спеціально підготовлених інструктивно-методичних матеріалів відповідно до вимог сучасного ринку праці [3, 10].

Як зазначає В. Рижиков, суттєве значення у роботі зі студентами мають поведінкові-ігрові та когнітивно-ігрові прийоми, використання методів мозкового штурму та інциденту [7, 11].

На доцільність використання методу “мозковий штурм” під час проведення виробничих нарад – як однієї з ефективних форм організації професійної підготовки майбутніх фахівців економічного профілю – вказувала Т. Поясок. Основна ідея проведення “мозкового штурму” полягає у відокремленні генерування нових ідей від їх оцінки шляхом заборони критики, що дозволяє висловлювати сміливі ідеї, не боячись негативного ставлення керівництва та колег. Як зазначає дослідниця, даний метод набуває ефективності тоді, коли ведучий має великий досвід вирішення завдань, володіє технікою спілкування [6, 270].

На прикладі “Одеського національного економічного університету” простежується використання усіх вище перерахованих форм та методів професійної підготовки фахівців

**МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ГАЛУЗІ
У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ**

економічної галузі, діяльність якого заснована на програмі MBA, де застосовуються виключно інтерактивні методи навчання, які створюють конкурентне, і тому наближене до реального, середовище для слухачів. У процесі навчання слухачі програми аналізують практичні ситуації, беруть участь у ділових іграх, психологічних тренінгах. Особливе значення має спілкування між слухачами програми, в процесі якого вони набувають додаткового професійного досвіду [5].

Висновки. Отже, відповідно до стандартів вищої економічної освіти навчання майбутніх фахівців у вищих навчальних закладах економічної галузі ґрунтується на єдності теоретичної та практичної підготовки студентів, яка забезпечує набуття студентами професійних умінь та навичок на основі ґрунтовних теоретичних знань. Особливої значущості професійна підготовка майбутніх фахівців набуває в умовах використання різних форм та методів навчання, що стає запорукою для поглиблення, деталізації наукових знань, розвитку наукового мислення, формування здатності використовувати здобуті знання, виробляти навички професійної діяльності.

1. Андрусь О.І. Організація модульного навчання економічних дисциплін у технічних університетах автореф. на здоб. канд. пед. наук: 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти. – Київ, 2010. – 21 с.

2. Артюшина М. Інноваційний підхід у викладанні психолого-педагогічних дисциплін у вищих закладах освіти України / М. Артюшина // ВІСНИК НТУУ – КПІ. Філософія. Психологія. Педагогіка. Випуск 3'2009, С. 70 – 75. // Електронний ресурс: Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/old_jrn/natural/VKPI/FPP/2009-3-2/01_Artushko.pdf

3. Бондарева Л. Навчальний тренінг як засіб професійної підготовки майбутніх менеджерів організацій в економічних університетах: автореф. на здоб. канд. пед. наук: 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти. – Київ, 2006. – 22 с.

4. Кареліна О. Формування умінь з інформаційних технологій у процесі дистанційного навчання студентів вищих економічних навчальних закладів: автореф. на здоб. канд. пед. наук: 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти. – Тернопіль, 2015. – 20 с.

5. Одеський національний економічний університет. Офіційний сайт // [Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://oneu.edu.ua/pages/univer/>

6. Поясок Т. Основи психолого-педагогічної підготовки фахівців фінансово-економічного профілю: Навчальний посібник для студентів і викладачів фінансово-економічних вищих навчальних закладів / За ред. доктора педагогічних наук, професора С.О. Сисоевої – К.: ПП “ЕКМО”, 2003. – 228 с.

7. Рижиков В. Методика формування економічної культури у процесі підготовки майбутніх юристів: автореф. на здоб. канд. пед. наук: 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти. – Луганськ, 2006. – 20 с.

Стаття надійшла до редакції 26.11.2016

26 листопада 2016 року

День пам'яті жертв голодомору та політичних репресій.

Всеукраїнська акція “Засвіти свічку”.

*“Згадайте нас – бо ми ж колись жили.
Зроніть сльозу і хай не гасне свічка!
Ми в цій землі житами проросли,
Щоб голоду не знали люди вічно.”*

*“Зроніть сльозу. Бо ми не мали сліз.
Заплачте разом, а не наодинці.
Зроніть сльозу за тими, хто не зріс.
Що мали гордо зватись – українці!
Заплачте! Затужіть! Заголосіть!
Померлі люди стогнуть з тої днини,
Її благають: українці, донесіть
Стражденний біль голодної країни...”*

*Ніна Виноградська
поетеса*

